

ואת הספלין שממלאים בהם מים לרחיצה, ואת הבלניות — מגבות, ויש מפרשים ווילונות שבפתח.

שכל אלו תשמישים המיטלטלים הם, לכן אינם מכורים בכלל מרחץ.

בזמן שאמר לו המוכר ללוקח: **היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך** — הרי כולן מכורין, אף כל תשמישיו המיטלטלים.

בין כך ובין כך, אפילו אמר לו: הוא וכל מה שבתוכו אני מוכר לך, **לא מכר** בכלל המרחץ, **לא את המגורות של מים** — בריכות המספקות מים למרחץ, **ולא את אוצרות של עצים**, שמכונסים בהם עצים לחמם בהם את המרחץ.

והטעם, לפי שאין אלו תשמישים המיוחדים למרחץ כמו אלו שנימנו לעיל, כיון שהם משמשים אותו גם בביתו ולא רק בבית המרחץ.

גמרא:

תנו רבנן בברייתא:

המוכר את המרחץ — מכר את בית הנסרין — חדר שמאכסנים בו את הנסרים בגמר הרחיצה, **ואת בית היקמין** — חדר שמאכסנים בו את הסודרים שעוטפים בהם את הראש מחמת חום המרחץ, **ואת בית הספלים** — חדר שמאכסנים בו את הספלים

המשמשים לרחיצה, **ואת בית הוילאות** — חדר שמאכסנים בו את המגבות או את הוילונות.

אבל לא כלל במכירת המרחץ **את נסרין עצמן, ולא יקמין עצמן, ולא ספלים עצמן, ולא וילאות עצמן**, שכל אלו מיטלטלים הם.

ובזמן שאמר לו המוכר ללוקח: **היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך** — הרי כולן מכורין, אף כל תשמישיו המיטלטלים.

בין כך ובין כך, אפילו אמר לו: היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך, **לא מכר** לו את הבריכות המספקות לו מים לבית המרחץ, **בין**

בימות החמה שהמים בבריכה מועטים, **ובין טו-א בימות הגשמים** שהמים בבריכה מרובים, כי היה סברא לומר שבימות החמה כיון שהמים מועטים, בטלים הם לבית המרחץ.

ולא כלל במכירת המרחץ את **בית כינוס העצים**, כלומר לא את החדר שמאכסנים בו עצים להסקת המרחץ, ולא את העצים, כי כמו שהעצים אינם נחשבים מתשמישי המרחץ, כיון שהם משמשים אותו גם בביתו, כך גם החדר שמאכסנים בו את העצים, אינו מתשמישי בית המרחץ.

ואם אמר לו: בית המרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך — לשון זה בא לרבות שמוכר גם את בריכות המים ואוצרות העצים, שהם משמשים בחלקם את בית המרחץ, ולכן

שעליהם מניחים כלים, או יושבים עליהם. והרמב"ם פירש, שהם מדפים שמניחים עליהם את הבגדים.

פירש שאלו הם נסרים שהיו מניחים על המים שבבריכה כדי שלא יצטננו. והר"י מיגש מפרש שמדובר בנסרים העשויים כעין איצטבאות

כולן מכורין.

ההוא דאמר ליה לחבריה: בית הבד וכל תשמישיו אני מוכר לך.

הויא הנהו חנואתא אבראי, דהוו שטחו בהו שומשמי, היו שם בבית הבד, אותם חנויות מבחוץ שבנוסף לשימושן העיקרי למכירת לחם ויין, היו שוטחים בהם שומשומין לייבשם, לפני שיפיקו מהם שמן בבית הבד, ודנו בהם המוכר והלוקח אם החנויות הללו הן בכלל מכר בית הבד או לא.

אתא לקמיה דרב יוסף, אמר ליה רב יוסף: תנינא שנינו: אם אמר: בית המרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך — הרי כולן מכורין.

גם מחסן העצים וגם בריכת המים המשמשים בחלקם את בית המרחץ, מכורים עם בית המרחץ. ומבואר במשנה, שאם אמר המוכר שמוכר את כל תשמישי הבית, גם דברים המשמשים בחלקם את הבית שמכר, הרי הם בכלל המכירה. אם כן גם כאן שאמר לו כל תשמישיו אני מוכר לך, כלל במכירת בית הבד את החנויות הללו המשמשים בחלקם את בית הבד.

אמר ליה אביי לרב יוסף, והא תני שנה רביי חייא בברייתא: אין כולן מכורין! כיון שאינם מיוחדים רק לבית הבד, משמע שיש מחלוקת בין הברייתות בדין זה.

אלא אמר רב אשי יש ליישב את שתי הברייתות כך: חזינן, רואים, אי אמר ליה המוכר ללוקח: בית הבד וכל תשמישיו מכורין לך ואלין מצרנהא, ואלו גבולות בית

הבד שאני מוכר לך, וכלל בגבולות אלו גם את החנויות הללו — קני את החנויות בכלל מכירת בית הבד. ואי לא כלל את החנויות בגבולות בית הבד — לא קני את החנויות הללו, כיון שאין תשמישן מיוחד רק לבית הבד.

מבואר כאן בגמרא, שאם אמר המוכר ללוקח, שמוכר "כל מה שבתוכו" ולא אמר שמוכר את "כל תשמישיו", לא כלל את אותם דברים המשמשים רק בחלקם את הבית שמכר. ואף שכלולים בגבולות שציין לו במכירה, אנו מפרשים שציין את הגבולות ברווח, ולא התכוון לכולם במכירה.

אבל אם אמר המוכר ללוקח, שמוכר גם "את כל תשמישיו", וגם ציין את גבולותיו, ובתוך הגבולות שציין היו אותם דברים המשמשים בחלקם את הבית שמכר, הרי הם נכללים במכירה, כיון שהם משמשים במקצת את הבית שמכרו וגם הם נמצאים בתוך הגבולות שציין במכר⁽¹⁾.

מתניתין:

המוכר את העיר — מכר בתים שבעיר, וכל שכן החצרות, שהן עיקר העיר, וכן בורות שיחין ומערות, שאוגרים בהם מים, וכן מרחצאות בתי מרחץ, ושוככות של יונים, וכן בית הברדין לעצירת שמן, ובית השלחין — שדות הסמוכים לעיר ושבתוך העיר, שהואיל ושייכים הם לעיר, נכללו במכר העיר, ונקראו "בית השלחין" על שם

1. הרשב"ם פירש, כי לדעת רב אשי, לא רק גבי בית הבד אלא אף בבית המרחץ הדין כן שרק

גמרא:

אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי, שמעת מינה, משמע מדברי המשנה, מכך שכתוב ברישא שלא מכר את המיטלטלים יחד עם העיר, ובסיפא כתוב שאם אמר שמוכר כל מה שבתוכה, אז העבדים מכורים, משמע כי ברישא שלא מכר את המיטלטלים, גם את העבדים לא מכר, שעבדא כמטלטלא דמי, עבד כדבר המיטלטל הוא נחשב בלשון בני אדם⁽³⁾, דאי כמקרקע דמי שאם כקרקע הוא נחשב, אם כן נידרבן אנב מתא שימכר אגב העיר.

ומקשינן: ואלא מאי אתה מוכיח מדברי המשנה? עבדא כמטלטלא דמי, העבד נחשב כמטלטלים, אם כן מאי הפירוש במשנה, שמכר אפילו בהמה ועבדים? וכי איזה חידוש יש בעבד יותר מבשאר מטלטלים? אלא מאי אית לך למימר? שאני יש הבדל בין מטלטלא דנייד ממטלטלא דלא נייד,

הכתוב: "ושולח מים על פני חוצות" [איוב ה ו] המדבר בגשמים, והשדות צריכים לגשמים.

אבל לא כלל במכירת העיר את הדברים המטלטלין שבה, כגון אלו שנימנו במוכר את הבית, שאינם בכלל הבית.

ובזמן שאמר לו המוכר ללוקח: היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך — אפילו היו בה בהמה ועבדים שהם מיטלטלים המהלכים, וכל שכן שאר מיטלטלים כגון חיטים ושעורים וכסף וזהב, הרי כולן מבורין בכלל העיר.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: המוכר את העיר — מכר את הסנטר, את שומר העיר⁽²⁾, ואף על פי שלא מכר את המיטלטלים שבעיר, מכל מקום את זה מכר כיון שהוא צורך העיר.

שבתוכו" כדי לקנות הכל, אינו צריך לציין את גבולותיו.

2. כך פירשו רבינו חננאל והרמב"ם בפירוש המשניות והערוך [ערך סנטר], אבל הרשב"ם בגמרא פירש שהוא עבד הבקי בתחומי העיר, בחלוקת גבולות השדות, ובעניני המסים החלים על כל חלק מן העיר, ומשום כך אי אפשר לקיים את חיי העיר בלא שעבד זה יהא בתוכה.

3. כך פירש הרשב"ם, ופירש כי בלשון התורה, ודאי נחשב כקרקע, שנקנה בכסף שטר וחזקה כקרקע, כמבואר בקידושין [כב ב] שהוקשו עבדים לקרקעות, שנאמר: "והתנחלתם אותם לבניכם לרשת אחוזה" [ויקרא כה מו] הקישן

אם אמר שמוכר "את כל תשמישיו", וגם ציין את גבולותיו, אז כולם מכורים. [וכ"כ רב האי גאון] [בהמקח והממכר שער כ], והיד רמה [אות ז], ועוד ראשונים].

אבל הרמב"ם מחלק בין מרחץ לבית הבד. שגבי בית הבד [מכירה כה ח] כתב, כי צריך שיאמר כל תשמישיו וגם יציין את הגבולות שלהם כדי לקנות הכל. ואילו גבי בית המרחץ [שם הלכה ט] לא כתב שצריך לציין את גבולותיו כדי לקנות הכל.

וביאר התורת חיים שגבי בית הבד, שמבואר בברייתא כי אפילו אמר כל מה שבתוכו לא מכר את העבירים והשקין והמרצופין, לכן צריך שיציין את הגבולות כדי לקנות הכל, מה שאין כן גבי מרחץ, שדי במה שאומר "כל מה

החלים על כל חלק מן העיר, ואי אפשר לקיים את חיי העיר בלא שעבד זה יהא בתוכה.

שמעון בן אבטולמוס (4) **אומר:** סנטר פירושו **באגי**, שדות שסביב העיר (5).

מאן דאמר שסנטר פירושו **בר מחווניתא**, **כל שכן באגי** השדות שאינן ניידות נמכרות יחד עם העיר.

אבל **מאן דאמר** שסנטר פירושו **באגי**, רק השדות נכללות במכירת העיר **אבל בר מחווניתא לא מיזדבן** לא נמכר יחד עם העיר, כיון שהוא נייד, ואינו בטל להמכר אגב העיר.

מנסה הגמרא להביא ראיה, ולהכריע מחלוקת זו ממשנתנו, **תנן: בית הברדים ובית השלחין נמכרים עם העיר.**

סברוה סברו בתחילה לפרש, **מאי הכוונה שלחין? באגי** — שדות, ונקראו שלחין משום **דכתיב** [איוב ה ו]: **"ישולח מים על פני חוצות"**. ופסוק זה מדבר בגשמים, ולכן

והיה מקום לומר שרק מיטלטלים שאינם ניידים נכללים במכירה, אבל לא מטלטלים הניידים, ולזה כתבו במשנה שאף בהמה ועבדים שהם מטלטלים הניידים — נכללים במכירה, וכל שכן מטלטלים שאינם ניידים.

ולפי זה יש לדחות את ההוכחה מהמשנה שעבד נחשב כמטלטלים: **כי אפילו תימא** תאמר **שעבדא כמקרקע דמי** נחשב, כאן במוכר את העיר **שאני**, שאינו כלול במכירת העיר, כיון שיש לחלק במכירת העיר **בין מקרקע דנייד כלומר עבד, למקרקע דלא נייד**, שאין דעת מוכר העיר אלא לדברים הקבועים בעיר, ונקראים על שם העיר, אבל עבד אף אם הוא נחשב כקרקע, מכל מקום, כיון שיכול לצאת מהעיר, אינו בכלל העיר.

שנינו במשנה: **רבן שמעון בן גמליאל אומר: המוכר את העיר — מוכר את הפנטר.**

והוינן בה: **מאי, מה פירוש פנטר?**

הבא תרגימו, כאן בבבל הסבירו, שהוא **בר מחווניתא** — עבד הבקי בתחומי העיר, בחלוקת גבולות השדות, ובעניני המסים

הכתוב לשדה אחוזה.

אבל התוספות לקמן [קנ א ד"ה עבדא] פירשו כי בדינים של תורה הוקשו לקרקעות, ולענין דינים מדרבנן הסתפקו כאן. והקשה הקובץ שיעורים [אות רפז] לשיטת התוס' מה באו לפשוט מהמשנה המדברת לענין לשון בני אדם. ותירץ שתקנות חכמים תלויים בלשון בני אדם, כמבואר לקמן [דף קמא]

4. הרמ"ה הרשב"א הריטב"א והר"ן גרסו: "בן אבשלום", והרשב"ם שלל גירסא זו כפירוש ר"ח. וביאר התורת חיים, כי הטעם שהרשב"ם

שלל גירסא זו, משום שאבשלום בן דוד היה רשע, ומבואר ביומא [לח ב] שלא קוראים על שם רשע.

5. כתב הרמב"ן [ואחריו הרשב"א הריטב"א והר"ן], כי לדברי הכל באגי נקראים סנטר, והמפקח על הבאגי גם נקרא סנטר, על שם הבאגי, אלא שנחלקו בסנטר של המשנה, האם כוונת רבן שמעון בן גמליאל על הממונה, שאף על פי שלא מכר את העבדים, הוא נמכר מפני שצריכים לו לפקח על העיר, או שכוונתו היתה רק על השדות עצמן.

נקראו השדות שלחין כיון שצריכים לגשמים⁽⁶⁾.

ולפי זה יש להוכיח שסנטר פירושו עבד הבקי בתחומי העיר.

כי בשלמא למאן דאמר סנטר פירושו בר מחוניתא, מובנת המחלוקת במשנה. אמר תנא קמא, באגי שדות [שלחין] מיזדבני נמכרות יחד עם העיר, ואילו בר מחוניתא לדברי תנא קמא לא מיזדבן, לא נמכר כיון שהוא מטלטל. ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר, אפילו סנטר, שפירושו בר מחוניתא, עבד הבקי בתחומי העיר, נמי מיזדבן, כיון שהוא צורך העיר.

אלא למאן דאמר סנטר שאמר רבן שמעון בן גמליאל פירושו באגי, שדות שסביב העיר, קשה, מה בא רבן שמעון בן גמליאל להוסיף על דברי תנא קמא? הרי תנא קמא, נמי, הכי קאמר! ששדות השלחין נמכרים יחד עם העיר.

ומוכח, שסנטר פירושו עבד הבקי בתחומי העיר, ואין פירושו שדות שסביב העיר.

ודחינן את ההוכחה: מי סברת מאי שלחין, וכי סובר אתה שפירוש שלחין היינו באגי, שדות השלחין?

לא. אין זה כוונת המשנה. אלא מאי שלחין? גינוניתא. גינות שבתוך העיר והסמוכות לה, ונקראו שלחין כמו שנאמר [שיר השירים ד יג]: "שלחך פרדם רמונים", ושלחך פירושו גינות המשלחות פירות כל השנה.

ולפי זה ניתן לפרש במשנה שסנטר פירושו שדות שסביב העיר.

וכך מתפרשים דברי המשנה: תנא קמא סובר שרק [השלחין שפירושו] גינות נכללות במכירת העיר ולא שדות [באגי], כיון שהגינות שייכות לעיר יותר מן השדות, כי הגן עשוי גם כדי לטייל בו, כמו בבית. אבל באגי – שדות, שאינן שייכות כל כך לעיר לא מיזדבני, לא נמכרות עם העיר. ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר, אפילו באגי, שדות שסביב העיר נמי מזדבני.

איכא דאמרי יש מפרשים שהביאו ראיה ממשנתנו להיפך: סברוה בתחילה סברו לפרש, מאי שלחין? גינוניתא, גינות שבתוך העיר והסמוכות לה.

ולפי זה רצו להוכיח שסנטר פירושו שדות שסביב העיר.

כי בשלמא למאן דאמר סנטר פירושו באגי, מובנת המחלוקת במשנה. אמר תנא קמא שהשלחין, דהיינו גינוניתא, מיזדבן, הגינות נמכרות יחד עם העיר, ואילו באגי – שדות, לדברי תנא קמא לא מיזדבני, כיון שהגינות שייכות לעיר יותר מן השדות, כי הגן עשוי גם כדי לטייל בו, כמו בבית, מה שאין כן השדות. ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר, אפילו [סנטר שפירושו] באגי שדות שסביב העיר, מיזדבני.

אלא למאן דאמר סנטר שאמר רבן שמעון בן גמליאל פירושו בר מחוניתא, עבד הבקי בתחומי העיר, קשים דברי המשנה, שהרי

6. שדה המסתפק במי גשמים נקרא בכל מקום "שדה בית הבעל", ואילו שדה הצריך השקאה